תַּלְמוּד לוֹמַר, 'וְהִזִּיר וְהֵבִיא' – הקדים הכתוב את מנין נזירות להטבחת האשם, ללמד שאף עַל פִּי שֶׁעדיין לֹא הֵבִיא האשם, כבר הִזִּיר – התחיל למנות. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה (יהמ) [הסובר שרק לאחר הבאת האשם מתחיל למנות] אוֹמֵר שכך יש לדרוש, 'וְהִזִּיר וְהֵבִיא' אִימָתַי הִזִּיר [–מתחיל למנות], בְּזְמַן שֶׁכבר הֵבִיא אשמו קודם לכן.

הגמרא מבררת באיזו דעה נשנית ברייתא דלהלן: מַאן תַּנָּא – מי שנה לְהָא דְּתָנוּ רַבָּנָן, אִשָּׁה שֶׁנָּדְרָה בְּנָזִיר – שקיבלה נזירות, וְנִטְמְאָה, והפרישה את קרבן טומאתה, וְאַחַר כָּךְ הֵפֵר לָהּ בַּעְלָהּ את הנזירות, ונמצא שהנדר נעקר למפרע וכאילו לא היתה נזירה כלל, מְבִיאָה את חַטַּאת הָעוֹף שהפרישה, וְאֵינָהּ מְבִיאָה את עוֹלַת הָעוֹף, והטעם יתבאר להלן. אָמַר רַב חִסְדָּא, ברייתא זו דברי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הִיא, הסובר שעולת העוף של נזיר טמא אינה דורון אלא באה לכפרה [ולכן לדעתו היא מעכבת את התחלת מנין הנזירות טהרה], ולכן מובן מדוע אינה יכולה להביאו אם נתברר שלא היתה נזירה, כי מאחר שאינה חייבת להביאו, הרי זה חולין בעזרה. אבל לרבנן הסוברים שהוא דורון, הרי יכולה להביאו אף אם נתברר שאינה נזירה, שהרי בידו של אדם להביא עולת נדבה בכל עת שירצה.

לאחר שבררנו שרבי ישמעאל שנה ברייתא זו, באה הגמרא לברר מדוע חילק בין החטאת לעולה: מַאי קָסָבַר – מה סובר רבי ישמעאל לגבי הפרת בעל, אִי קָסָבַר שבַּעַל מֵיעֵקַר עֲקַר – שהבעל עוקר את הנזירות למפרע, על ידי הפרתו, וכאילו לא היתה נזירה מעולם, אם כן חַטַּאת הָעוֹף נַמִּי לֹא לַייֵתֵי – גם חטאת לא תביא, שהרי מעולם לא היתה נזירה ואינה חייבת בקרבן נזיר טמא. וְאִי קָסָבַר שבַּעַל בהפרתו מֵינַּו גַּיֵּיס – חותך את הנזירות ומתירה רק מכאן ולהבא, אבל הנזירות שהיתה עד עתה לא נתבטלה למפרע, אם כן עוֹלַת הָעוֹף נַמִּי לַייֵתֵי – גם עולה תביא, שהרי בשעה שנטמאה היתה נזירה ונתחייבה בקרבן נזיר טמא.

מיישבת הגמרא: לְעוֹלָם קָסָבַר רבי ישמעאל שבַּעַל מֵיעֵקַר עֲקַר את הנזירות למפרע, ונתברר שלא היתה נזירה כלל, ולכן אינה מביאה עולה, וְטעמו של רַבִּי יִשְׁמָעֵאל שחייבה בחטאת העוף, משום שכָּתַב לָהּ כְּרַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר, דְּתַנְיָא, רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר כְּרַבִּי אוֹמֵר, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר לגבי נזיר טמא שמקריב קרבן (במדבר ו יא) 'וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ', שלכאורה קשה, וְכִי בְּאֵיזוֹ נֶפֶשׁ חָטָא זֶה – וכי הרג נפש. אֶלָּא החטא הוא שֶׁצִּיער עַצְמוֹ מִן הַיַּיִן. ומוסיף רבי אלעזר הקפר, וְנלמד מכך בקל וָחוֹמֶר שהיושב בתענית נקרא חוטא, וּמַה זֶּה [–הנזיר] שֶׁלֹּא צִיער עַצְמוֹ אֶלָּא מִן הַיַּיִן, ובכל זאת נִקְרָא חוֹטֵא, הַיּוֹשֵׁב בתענית שמְּצַעֵר עַצְמוֹ מִכָּל דָּבָר, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שנקרא כך. וכיון שסובר רבי ישמעאל כרבי אלעזר הקפר שהחטאת של נזיר טמא באה לכפר על שציער עצמו, מובן מדוע חייבת להביאה אפילו שנעקרה הנזירות למפרע, שהרי סוף סוף ציערה עצמה וצריכה כפרה על כך. ומה שיש חילוק בין עולת העוף לחטאת העוף, כי חטאת העוף הוא קרבן קל [שנקל להקריבו משאר קרבנות], שהרי בא אף על הספק, ולכן מביאתו אף בכגון דא, אבל עולה אינה מביאה כיון שסוף כל סוף נעקרה הנזירות למפרע [ונתברר שהיתה מותרת ביין].

מכיון שהובאו דברי רבי אלעזר הקפר, מבארת הגמרא את דבריו: מקשה הגמרא: וְהָא פסוק זה שדרש ממנו בְּנָזִיר טָמֵא כְּתִיב, וְאַנַּן אֲפִילּוּ נָזִיר טָהוֹר קָאַמְרִינַן – מדוע בכמה מקומות הבאנו דברי רבי אלעזר הקפר אף על נזיר טהור, ואמרנו שנקרא חוטא, והרי הפסוק שלמד ממנו נאמר בנזיר טמא. מתרצת הגמרא: אכן קָסָבַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר שנָזִיר טָהוֹר נַמִּי חוֹטֵא הוּא, וְהֵיכִי מַעֲמָא דִּכְתִיב בְּנָזִיר טָמֵא – והטעם שכתבה כן התורה גבי נזיר טמא, הוֹאִיל וְנזיר טמא שָׁנָה בְּחַטָּאתוֹ – הוסיף חטא על חטא, שמתחילה ציער עצמו מהיין, ושוב לא נזהר מלהיטמא וגרם לעצמו להאריך הנזירות ולהוסיף צער:

הגמרא חוזרת לבאר את דברי המשנה לעיל: שנינו במשנה, מי שנזר בבית הקברות ושהה שם, אין ימי שהייתו נחשבים כימי נזירות גמורים לגבי קרבן טומאה, ולכן לאחר שנטהר אינו מביא קרבן טומאה. ממשיכה המשנה ואומרת שאם יָצָא מבית הקברות לאחר שנזר וְשוב נִכְנַס לשם, עוֹלִין לוֹ הימים מִן הַמְּנָיָן, כלומר הרי הם כימי נזירות גמורים לגבי קרבן טומאה, ובשיטהר מטומאתו יביא קרבן טומאה, ככל נזיר טהור שנטמא:

מקשה הגמרא: קָתָנֵי – נאמר במשנה שאם יצא ונכנס עוֹלִין לוֹ הימים שבינתים מִן הַמְּנָיָן, ומשמע שמדובר שאפילו אם נכנס לשם בתוך שבעה ימים ליציאתו, וקשה, וכי מַשּׁוּם דְּיָצָא חָל עָלֶיהָ נְזִירוּת, והלא עד שבעה ימים לא נטהר מטומאתו הראשונה. מתרצת הגמרא: אָמַר שְׁמוּאֵל, מדובר כְּגוֹן שֶׁיָּצָא מבית הקברות וְהָזָּה מי אפר פרה אדומה ביום השלישי ליציאתו, וְשָׁנָה – וחזר והזה ביום השביעי, וְטָבַל ביום השביעי, כדין טמא מת, ונטהר מטומאתו, ורק לאחר מכן נכנס שנית לבית הקברות. והימים שבין טבילתו לכניסתו השניה נחשבים ימי נזירות גמורים וכשיטהר מטומאתו השניה יביא קרבן.

הגמרא מקשה עוד על דברי המשנה: אֶלָּא קשה, וכי רק משום שנִכְנַס שנית לבית הקברות הוּא דְּעוֹלִין לוֹ הימים שבינתיים מִן הַמְּנָיָן, ואם לֹא נִכְנַס לשם אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמְּנָיָן, והלא בודאי אם לא נכנס שנית לאחר שנטהר, עולים הימים הבאים לימי נזירות גמורים, דהיינו למנין נזירות טהרה. מתרצת הגמרא: לֹא מִיבַּעְיָא קָאָמַר – התנא שנה בדרך 'אין צריך לומר', דהיינו, לֹא מִיבַּעְיָא – אין צריך לומר שאם יָצָא מבית הקברות ולא נכנס שוב באותו יום, אלא ביום שלאחריו, שעולין לו הימים שבינתיים מן המנין לענין קרבן טומאה, אֶלָּא אֲפִילּוּ אם חזר וְנִכְנַס באותו יום עוֹלִין לוֹ – עולה לו אותו מקצת יום מִן הַמְּנָיָן לגבי קרבן טומאה.

מביאה הגמרא: אָמְרוּ לֵיהּ רַב כַּהֲנָא וְרַב אַפֵּי לְרַב, מַאי טַעֲמָא כשלימדתנו את המשנה, לֹא מְפָרֶשְׁתָּ לָן כָּהֲלֵין מַיְילֵי – לא פירשת לנו דברים אלו. אָמַר לְהוֹן – השיב להם, אֲמִינָא דִּלְמָא לֹא צְרֵיכִיתוּ – סברתי שמא אינכם צריכים שיפרשו לכם דברים אלו מחמת פשיטותם:

הגמרא דנה בדברי רבי אליעזר שבמשנה: שנינו במשנה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לֹא בּוֹ בַּיּוֹם – אם נטמא ביום שנטהר, אינו סותר את הימים הקודמים ואינו מביא קרבן טומאה, אלא אם נטמא ביום שלמחרת, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפְלוּ', שמשמעו עַד שֶׁיִּהְיוּ לכל הפחות שני יָמִים רִאשׁוֹנִים – קודם לטומאה:

אָמַר עוּלָּא, לֹא אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֶלָּא בְּטָמֵא שֶׁנָּזַר – שקיבל על עצמו נזירות בעודו טמא, אֲבָל בְּנָזִיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא לאחר שנעשה נזיר, אֲפִילּוּ אם היה נזיר טהור רק יוֹם אֶחָד, ושוב נטמא, סוֹתֵר את הימים הקודמים ומביא קרבן כשיטהר.

---

## אגרות קודש

ב"ה, ח' אלול, תשי"ז

ברוקלין.

הוו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה גבריאל שי'

שלום וברכה!

... מ"ש אודות שינוי הסדר בשיעור לימוד דא"ח בעש"ק לאחר אמירת לכו נרננה וקודם כגוונא.

הנה גם כפי שמתאר במכתבו ישנם בזה צדדים חיובים וצדדים שלילים, וצד אחד שלא הזכירו

המשך בעמוד קפז

אָמַר רָבָא, מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר [לפי דברי עולא] שרק טמא שנזר צריך לסתור יומיים אבל מי שנזר בטהרה ונטמא לא. משום דְּאָמַר קְרָא גבי נזיר שנטמא (במדבר ו יב) 'וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפָּלוּ כִּי טָמֵא נְזִרוֹ', ולומדים מכך שהטעם שצריך לסתור 'ימים ראשונים' [–שנים] הוא רק מִשּׁוּם דְּבָטוּמְאָה נָזַר – שקיבל על עצמו נזירות בטומאה, אבל לא אם נזירות כשהיה טהור ואחר כך נטמא.

קושיא על דברי עולא: אִיתְּיבֵיהּ – הקשה אַבָּיֵי לעולא, שנינו בברייתא, מי שאמר הֲרֵינִי נָזִיר מֵאָה יוֹם, וְנִטְמָא בְּתְחִלַּת הַמֵּאָה יום, דהיינו, ביום הראשון לנזירותו, יָכוֹל – שמא תאמר שיְהֵא סוֹתֵר את היום שנמנה לנזירותו, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפָּלוּ' ומשמע מִכְּלָל דברי הכתוב, שמדובר דְּאִיכָּא גם ימים אֲחֵרוֹנִים שעדיין לא מנה, ודורשת מכך הברייתא, שאם לא היו לו שני ימים אחרונים שעדיין לא מנה, אינו סותר את כל המאה יום שנהג בנזירות, וְזֶה שנטמא ביום המאה אֵין לוֹ ימים אֲחֵרוֹנִים, שהרי נטמא ביום האחרון למנין הנזירות, ולכן אינו סותר את כל מנין נזירותו.

דין נוסף: ואם נִטְמָא בְּיוֹם מֵאָה חָסֵר אַחַת, דהיינו, ביום התשעים ותשעה למנין הנזירות, יָכוֹל – שמא תאמר שלֹא יְהֵא סוֹתֵר את הימים שמנה לנזירותו, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפָּלוּ', ודורשים מכך מִכְּלָל דְּאִיכָּא גם ימים אֲחֵרוֹנִים שעדיין לא מנה, וְזֶה שנטמא ביום התשעים ותשעה, יֵשׁ לוֹ גם ימים רִאשׁוֹנִים שנופלים על ידי הטומאה, שהרי נטמא לאחר תשעים ותשעה ימי נזירות, וְגם ימים אֲחֵרוֹנִים שהיה צריך עוד למנות, דהיינו, סוף היום שנטמא בו [היום התשעים ותשעה], והיום שלמחרתו [יום המאה], ולכן סותר את כל מה שמנה עד עכשיו.

ומסיים אביי את קושייתו על דברי עולא: וְהָא – והלא להעמיד ברייתא זו שמדובר בה בְּטָמֵא שֶׁנָּזַר – שקיבל על עצמו נזירות בעודו טמא, לֹא מָצִית אָמַרְתְּ – אין אתה יכול לומר, וההכרח לכך הוא מִדְּקָתָנֵי – ממה שנאמר בברייתא הֲרֵינִי נָזִיר מֵאָה יום וְנִטְמָא בְּתְחִלַּת מֵאָה, ומוכח שנטמא לאחר שקיבל את נזירותו, וְקָתָנֵי – ומבואר בברייתא שגם באופן זה שקיבל נזירותו בטהרה ולאחר מכן נטמא, אינו סותר עַד שֶׁיְּהוּ לוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים. מבואר שלא כדברי עולא שאמר שרבי אליעזר דיבר רק בטמא שנזר. מסיקה הגמרא, אכן זוהי תְּיוּבְתָּא – תשובה ודחייה גמורה לדברי עולא.

הגמרא מבררת את פרטי שיטת רבי אליעזר: אָמַר לֵיהּ רַב פָּפָּא לְאַבַּיֵי, הָלֵין – אלו שני הַיָּמִים דְּקָאַמְרִינָן – שאמר רבי אליעזר, האם הכוונה דְּנָפֵק חַד – שיצא והושלם בטהרה היום הראשון שבו קיבל נזירות, וּמַתְחִילִין תְּרֵין – והתחיל היום השני לנזירותו, וכשנטמא ביום זה נחשב שהיו לו 'ימים ראשונים' וסותר. אוֹ דִּלְמָא לא די בכך, אלא רק באופן דְּנָפֵק תְּרֵין – שהשלים גם את היום השני לנזירותו בטהרה, וּמַתְחִילִין תְּלָתָא – והתחיל היום השלישי ובו נטמא, אבל כשנטמא ביום השני, אין זה נחשב שסתר 'ימים ראשונים', כיון שלא היה לו יום אחד שלם בטהרה.

אומרת הגמרא: לֹא הֲוָה בֵּידֵיהּ – לא היה בידו של אביי להשיב על השאלה. אֲתָא שַׁיְּילֵיהּ לְרָבָא – בא לרבא ושאל אותו. אָמַר לֵיהּ רבא, 'יְפָלוּ' כְּתִיב, ומשמע שדי בנפילה כל שהיא, אף אם נטמא ביום השני.

הגמרא מבארת מדוע צריך את שתי הדרשות: וְאֵיצְטְרִיךְ לְמִיכְתַּב 'יָמִים' וְאֵיצְטְרִיךְ לְמִיכְתַּב 'יִפָּלוּ', דְּאִי כָּתַב רַחֲמָנָא – שאילו היה נכתב רק 'יָמִים', וְלֹא כָּתַב 'יִפָּלוּ', הֲוָה אָמֵינָא עַד דְּנָפְקִין תְּרֵין וְעָיְילִין תְּלָתָא – הייתי אומר שאינו סותר את מה שמנה אלא אם הושלמו שני ימים ונכנס השלישי ונטמא בו, כי היינו דורשים שהימים הראשונים צריכים להיות כימים האחרונים שיש בהם יום אחד שלם, לכן כָּתַב רַחֲמָנָא 'יִפָּלוּ', לדרוש שדי בנפילה כל שהיא, וגם אם נטמא ביום השני סותר. וְאִי כָּתַב רק 'יִפָּלוּ', וְלֹא כָּתַב 'יָמִים', הֲוָה אָמֵינָא אֲפִילּוּ חַד – הייתי אומר שאפילו אם נטמא רק לאחר יום אחד סותר, והיינו כשנטמא ביום הראשון לנזירותו, לכן כָּתַב רַחֲמָנָא 'יָמִים', לומר שסותר רק אם נפלו שנים:

## משנה

המקבל נזירות בחוץ לארץ, ונהג שם את ימי נזירותו, מן התורה יצא ידי חובתו, אלא שכיון שגזרו חכמים טומאה על ארץ העמים, קנסוהו לחזור ולנהוג נזירות כשיגיע לארץ ישראל. במשנתינו תובא מחלוקת תנאים כמה זמן צריך לחזור ולנהוג את הנזירות בארץ ישראל. מִי שֶׁנָּזַר בחוץ לארץ נְזִירוּת הַרְבֵּה – למעלה משלושים יום, וְהִשְׁלִים שם אֶת נְזִירוּתוֹ, וְאַחַר כָּךְ בָּא לָאָרֶץ כדי להקריב קרבנותיו. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, קנסוהו שיהיה נָזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם נוספים, ורק אחר כך מביא את קרבנותיו. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, קנסוהו שיהיה נָזִיר בְּתְחִלָּה – כמנין הימים שקיבל על עצמו בתחילה. שהחשיבוהו כמי שנזר בבית הקברות, שאין הימים שמנה שם עולים לו במנין נזירותו וצריך למנותם מחדש. מביאה המשנה מַעֲשֶׂה בְּהִילֵּי הַמַּלְבָּה, כשהיתה בחוץ לארץ, שֶׁהָלַךְ בְּנָהּ לַמַּלְחָמָה, ונדרה וְאָמְרָה, אִם יָבוֹא בְּנִי מִן הַמַּלְחָמָה בְּשָׁלוֹם אֲהֵא נְזִירָה שֶׁבַע שָׁנִים, וּבָא בְּנָהּ מִן הַמַּלְחָמָה וְהָיְתָה שֶׁבַע שָׁנִים, וּבְסוֹף שֶׁבַע שָׁנִים עָלְתָה לָאָרֶץ להקריב קרבנותיה, וְהוֹרוּהָ בֵּית הִלֵּל שֶׁתְּהֵא נְזִירָה עוֹד שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת, כפי שיטתם, וּבְסוֹף שֶׁבַע שָׁנִים שמנתה בארץ ישראל, נִטְמֵאת והוצרכה למנות שוב שבע שנים, וְנִמְצֵאת שבסך הכל היתה נְזִירָה עֲשָׂרִים וְאַחַת שָׁנָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא הָיְתָה נְזִירָה אֶלָּא אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, ובגמרא יתבאר באיזה פרט חולק רבי יהודה:

## גמרא

הגמרא מבארת את טעמי המחלוקת: קָתָנֵי רֵישָׁא, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, נָזִיר שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים נָזִיר בַּתְּחִלָּה. לֵימָא בָּהָא קָמִיפַּלְגֵי – שמא נאמר שנחלקו בגדר טומאת ארץ העמים, דְּבֵית שַׁמַּאי סָבְרֵי, שכשגזרו חכמים טומאה על אֶרֶץ הָעַמִּים, אף מִשּׁוּם (גושה) [אֲוִירָא] גָּזְרוּ עָלֶיהָ – לא רק על הנוגע או המאהיל על גוש עפר ארץ העמים גזרו טומאה, אלא גם על הנכנס לשם בשידה תיבה ומגדל ומצוי באויר, שאף על האויר גזרו טומאה. וכיון שכן, דיו שיסתור שלושים יום, כי מאחר שאינה בטומאה דאורייתא, לא יבואו לטעות ולומר שגם הנטמא בטומאה דאורייתא סותר רק שלושים יום.

---

המשך מעמוד קפד

הוא ע"ד מרז"ל מפני הנכנסים שיאמרו שמתחילים בכגוונא, ולכן דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד, וילכו אחר רצון הרוב הלומד זה.

ויה"ר שבכל אופן כאו"א יגדיל תורה ויאדירה תורת הנגלה ותורת החסידות תורה תמימה גופא ונשמתא דאורייתא.

בברכה לבשו"ט ולכוח"ט.